

Lausunto: Hallituksen esitys sijoituspalvelulakien muuttamisesta HE 16/2021 vp

Panu Kalmi, professori, Vaasan yliopisto

18.3.2021

Kiitän mahdollisuudesta lausua sijoituspalvelulakien muuttamisesta. Lakiesitys liittyy Euroopan komission pääomamarkkinaunionia koskevaan toimintasuunnitelmaan. Osana tätä pyritään yhtenäiseen valvontaan ja vakavaraisuutta koskevaan sääntelyyn. Keskeisinä alueina sääntelyssä ovat vakavaraisuussääntely, sisäiseen hallinnointiin ja ohjaukseen liittyvä sääntely, ja palkitsemiseen liittyvä sääntely. Valvova viranomainen on Finanssivalvonta.

Lakiesitys on pitkälti osa ylikansallista lainsäädännön harmonisointia, jossa kansallista lainsäädäntöä muokataan EU-tason lainsäädäntöä vastaavaksi. Pidän tavoitetta pääomamarkkinoiden harmonisoinnista ja tasapuolisesta kohtelusta Euroopan Unionin maiden välillä tärkeänä ja taloudellista kasvua edesauttavana.

Toisaalta lainsäädäntö liittyy pääomamarkkinoiden eri toimialojen tasapuoliseen kohteluun. Erityisesti vuoden 2008 finanssikriisin jälkeen talletuspankkeihin on kohdistunut paljon uutta sääntelyä, joka on vaikuttanut voimakkaasti niiden toimintaan. Sijoituspalveluyritykset, joita tämä laki koskee, eivät ole makrovakauden kannalta läheskään niin keskeisessä roolissa kuin pankit. Kuitenkin ne toimivat osittain samalla toimialalla, koska talletuspankit tarjoavat myös sijoituspalveluita. Tämän vuoksi on johdonmukaista, että myös sijoituspalveluyhtiöitä koskee samantyyppinen, joskin kevyempi, sääntely. Säänneltävät asiat ovat samantyyppisiä kuin talletuspankeilla, joskin erikoistuneesta toiminnasta johtuen säänneltävien asioiden lista on selvästi suppeampi.

Rahoitusmarkkinoiden lisääntynyt sääntely on lisännyt niiden vakautta, mutta isona ongelmana asiassa on myös sääntelyyn liittyvien kustannusten lisääntyminen. Osana tätä keskustelua on myös keskustelu siitä, tarvitaanko saman tyyppistä sääntelyä kaikille toimijoille, vai voisiko sääntelyä eriyttää. Esityksessä todetaan, että nykyinen vakavaraisuuskehys on suunniteltu nimenomaan luottolaitosten tarpeisiin, ja se on turhan monimutkainen ja kuormittava pienemmille toimijoille. Sääntelyn muutosta voidaan pitää tältä osin perusteltuna. Toisaalta tähän nähden on mielenkiintoista, että jäljempänä dokumentissa (osiossa 4.2.1) esitetään sijoituspalveluyhtiöiden hallinnollisen taakan kuitenkin kasvavan. Esityksen mukaan Suomessa olevat sijoituspalveluyhtiöt ovat sen verran pieniä, että niistä mikään ei jäisi luottolaitoksiin sovellettavan valvonnan piiriin.

Tästä voisi päätellä, että Suomessa sääntelyn käyttöönotto ei tule aiheuttamaan merkittäviä kilpailullisia ongelmia sitä kautta, että eri toimijoihin sovellettaisiin merkittävästi erilaisia säännöksiä.

Pieni muutoseikka: tekstissä puhutaan "K-tekijöistä" ja "K-mittareista" kuitenkin oikein täsmentämättä, mitä näillä tarkoitetaan. Olisiko mahdollista joko käyttää jotain täsmällisempää ja selkeämpää nimitystä, tai vaihtoehtoisesta avata tätä terminologiaa enemmän?

Johtopäätös

Kuten todettu, tämä esitys on osa laajempaa EU-tason sääntelyä. Direktiivissä on vain rajallinen määrä jäsenvaltio-optioita, joita ei esitetä käytettäväksi. En näe sääntelyssä mitään erityisiä ongelmia. Näen tavoitteen pääomamarkkinoiden harmonisoinnista taloudellisesti perusteltuna. Minulla ei ole hallituksen esitykseen mitään erityisiä varauksia.